

Kärsämäen kunta

Arviointikertomus 2024

Tarkastuslautakunta

13.5.2025

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus	2
Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
Tehtävä.....	3
Kokoonpano	4
Työskentely	4
Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely	5
Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa	5
Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet	5
Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	6
Kärsämäen kuntastrategia 2024–2027	6
Yleishallinto	6
Elinkeinotoimi.....	7
Lautakuntatason tarkastelu	8
Opetustoimen lautakunta	8
Hyte-lautakunta.....	8
Tekninen lautakunta	9
Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu	10
Kärsämäen Asunnot Oy	10
Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy	10
Kärsämäen Vesihuolto Oy	10
Yhteenveto	11
Allekirjoitukset	12

Puheenjohtajan katsaus

Elämme kaikin puolin epävakaa-aikaa maailmassa taloudellisesti, joka heijastuu myös kuntien toimintaan. Pitää kuitenkin muistaa tulevaisuutta: jos jotain lakkautetaan, niin tilalle tulee rakentaa aina jotain uutta.

Sote-palvelut tuottavat nyt Pohde, jonka aikakausi on alkanut meidänkin kunnassamme vähän vaihtelevalla menestyksellä.

Kunnan pitää muistaa, että kuntalaisten ennaltaehkäisevä terveys. Hyvinvointi kuuluu kunnalle.

Sivistyspuoli pitää huolen meidänkin tulevaisuutemme tekijöistä. On huolehdittava, että resurssit ovat kunnossa ja toimijoita riittää.

Hallintopuolen resurssit ovat tarkasti käytössä eikä niissä ole särkymävaraa. Kunnan väkimäärän laskiessa taloudelliset resurssit vähenevät myös toiminnan kannalta.

Tämä puheenjohtajan katsaus on viimeiseni tälle valtuustokaudelle. Samalla päättyy aikani Kärsämäen kunnan luottamushenkilönä, jota olen hoitanut yhdeksän valtuustokautta.

Marjatta Seppä

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tehtävä

Kuntalain 121§ mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on hallintosäännön 86 §:n mukaan

1. hyväksyy tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman,
2. seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seuraa tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
3. huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa,
4. tekee tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Kokoonpano

Kunnanvaltuuston tilikausille 2021–2024 valitsemina tarkastuslautakunnan jäsenet

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Marjatta Seppä, puheenjohtaja	Tarja Mäenpää
Timo Littow, varapuheenjohtaja	Juha Ruotsalainen
Tapio Myllymäki	Raimo Kielenniva
Juha Räisänen	Merja Niemi
Jaana Takalo	Raija Aulis

Työskentely

Tarkastuslautakunnan jäsenet seuraavat kunnanhallituksen ja lautakuntien esityslistoja ja pöytäkirjoja tarkastuslautakunnassa päätetyn työnjaon mukaisesti. Tarkastuslautakunnan jäsenet raportoivat kokouksissaan seurannasta ja havainnoinnista.

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointiaan varten viranhaltijoita, lautakuntien puheenjohtajistoa, kunnanhallituksen puheenjohtajaa sekä kunnanjohtajaa ja kunnansihteeriä. Tilintarkastajaa on kuultu tarkastuslautakunnassa tilintarkastuksen osalta.

Kunnanvaltuusto on valinnut tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n ja sen päävastuullisena tilintarkastajana toimii Tuomas Peltoperä.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kunnanvaltuuston hyväksymään vuoden 2024 talousarvioon, kunnanhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä tarkastuslautakunnan hankkimiin selvityksiin.

Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely

Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa

Kunnanvaltuusto käsitteli arviointikertomusta kokouksessaan 4.6.2024. Tarkastuslautakunta pyysi kunnanhallitusta kokoamaan vastaukset syyskuun loppuun mennessä.

Kunnanvaltuusto käsitteli arviointikertomuksen vastauksia 2.10.2024.

Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet

Tarkastuslautakunta on käsitellyt arviointikertomuksen johdosta tehtyjä vastauksia.

Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Kärsämäen kuntastrategia 2024–2027

Strategia 2024-2027

Positiivisten tarinoiden pitäjä

1 KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIHE

- Maaseutuelämän ylistys
- Kuntamielikuvan kehittäminen
- Positiivisten tarinoiden virta
- Some- ja medianäkyvyys
- Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet

2 PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA

- Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu
- Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta
- Positiiviset kohtaamiset
- Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori
- Vahvistamme ennakoivasti hyvinvointia

3 LAADUKAS MAASEUTUASUMINEN

- Asumisen kokonaispalvelut
- Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus
- Vuokra-asumisen kehittäminen
- Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen
- Kyläneuvoston toiminnan käynnistäminen

4 KESKIPISTE PUOLIMATKASSA

- Keskustaympäristön kehittäminen
- Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen
- Sijainnista riippumaton työ ja palvelut
- Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille
- Ohitustien rakentamisen ennakointi: kaavat, liiketilat, liikennevirtaa hyödyntävät palvelut

5 KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ

- Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena
- Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen
- Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa
- Paanutontun tarinat

6 PUHDAS SIIRTYMÄ

- Seutukunnalle tulevat miljardi-investoinnit
- Vastuullisuussuunnitelma
- Kestävä kehitys, luontoarvot ilmastonmuutoksen torjunta, energiaratkaisut
- Puhdas siirtymä parantaa alemman asteen tieverkostoa

MISSIO:

Kärsämäki turvaa asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakunnan elinvoimaa.

VISIO

Menestyvä ja positiivisesti tunnettu mahdollisuuksia salliva viihtyisä maaseutupaikkakunta.

ARVOT

- Rohkeasti omanlainen
- Positiivinen asenne
- Yhteisöllisyyden voima
- Joustava ja ketterä
- Tekemisen meininki
- Yhdenvertainen

MITTARIT

- Asukastytytyväisyys
- Yritystytytyväisyys
- Työtytytytyväisyys
- Työpaikkaomavaraisuus
- Positiivinen näkyvyys mediassa
- Rohkeiden ideoiden määrä
- Asukasmäärä
- Uuden kunnan tasapainoinen talous

Vuosi 2024 oli ensimmäinen uuden kuntastrategian vuosi.

Kuntastrategian vision mukaan Kärsämäki on menestyvä ja positiivisesti tunnettu mahdollisuuksia salliva viihtyisä maaseutupaikkakunta, jonka missiona on turvata asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakunnan elinvoimaa.

Kuntastrategian tavoitteet ohjaavat toimintojen suunnittelua ja talousarvion määrärahojen kohdentamista.

Yleishallinto

Vuosi 2024 oli ensimmäinen uuden kuntastrategian aikana.

Kärsämäen kunta on aloittanut käyttämään Dynasty 10 -ohjelmistoa muun muassa esityslistojen ja pöytäkirjojen tekemisessä. Uudistuksen myötä vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto) pöytäkirjat ovat olleet luettavissa kunnan nettisivuilla vuoden 2024 alusta alkaen.

Esteellisyysasioissa suositellaan käymään ja tarvittaessa kertaamaan milloin henkilö on esteellinen kunnanhallituksen kokouksessa ja milloin henkilö on esteellinen kunnanvaltuuston kokouksessa.

Kunnan hallinnon henkilöstön määrä on edelleen kriittinen ja haavoittuvainen työmäärään ja velvollisuuksiin nähden.

Kärsämäen kunnan markkinoinnissa on vielä kehittämistä esim. työpaikkailmoitusten mainostamisesta.

Sidonnaisuusilmoitusvelvolliset ovat tehneet ilmoitukset.

Somepäivityksien mittarien määrittäminen on vaikeaa, ellei mahdotonta.

Elinkeinotoimi

Nivala-Haapajärven Seutu Nihak ry. tuottaa elinkeinopalvelut. Nihak vastaa suurelta osin alueellisesta edunvalvonnasta sekä elinkeinoelämää kehittävästä ja edistävästä EU-hankkeista.

Lautakuntatason tarkastelu

Opetustoimen lautakunta

Opetustoimen lautakunnasta tuli suurin lautakunta, kun sosiaali- ja terveystalouksien palveluiden siirryttyä hyvinvointialueille vuoden 2024 alusta.

Valtionosuuksien pienentyessä Kärämäen kunta etsi tiukassa taloustilanteessa säästöjä myös koulutoimen puolelta mm. yhdistämällä oppilaanohjaajan viran perusopetuksen ja lukion opinto-ohjaajan viraksi, samoin apulaisrehtorien virat yhdistettiin.

Syyslukukauden alkaessa Saviselän koulun oppilaat siirtyivät Frosteruksen koulun oppilaiksi ja siten Kärämäen viimeinen kyläkoulu lakkautettiin.

Opetustoimen lautakunta päivitti opinto-ohjaussuunnitelman vuosille 2024–2027, jossa määritellään toimintaa ohjaavan ohjaussuunnitelman.

Yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmien perusteisiin sisältyvä Kärämäen kunnan yrittäjyyskasvatusstrategia päivitettiin vuosille 2024–2027.

Erityisopetuksen jatkuva tarve on tunnistettu ja koulussa toimii pienryhmä tukitoimia tarvitseville lapsille.

Opetustoimen taloudellinen toteutuma noudatti kokonaisuudessaan annettua talousarviota vuodelle 2024. Toteutuma -6 684 721,93 ja %-vertailu 100,70 %.

Hyte-lautakunta

Hyte-lautakunta kokoustanut 4 kertaa 2024 ja niistä usein varajäsenillä. Aktiivisuutta varsinaisille jäsenille kokoustamisiin.

Ikäihmisillä on haasteita asioiden hoitamisessa, koska palvelut ovat siirtyneet verkkoon. Tähän kaivataan opastusta ja tukea. Kunnassa toimii Asiointipiste, jossa saa tarvittavaa apua.

Mielekkäiden harrastusten löytäminen on vaikeaa nuorille, jotka eivät ole aktiivisesti mukana urheilu- ja kansalaisopistoryhmissä.

Kirjasto palvelee hyvin asiakaskuntaa, nyt mukana valtakunnallinen E-kirjasto.

Hyte-lautakunnan toiminta on kokonaisuudessaan noudattanut talousarviota, toteutumaprosentin ollen 91,48 %.

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta hallinnoi yhdyskuntatekniikan ja kiinteistötoimen tehtäväalueilla.

Vuonna 2024 ei suurempia investointeja ole tehty. Uusia rakennushankkeita ei ole, vaan näyttäisi toimivan pääsääntöisesti ylläpitohankkein ja aloitettujen projektien loppuunsaattaminen.

Pääosin 2023 investoituun katuvalojen LED-tekniikkaan on saatu huomattavat säästöt jo näkymään. Energiaa katuvalaistukseen on käytetty reilun kolmanneksen vähemmän, joka on hyvä saavutus.

Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpitoon on varattu varoja niin, ettei kiinteistöt pääse rapautumaan. Hoidettavaa kerrosalaa on noin 20 000 neliömetriä. Energiankulutusta ainakin euromääräisesti on saatu aikaan, monilla eri keinoilla. Toimitilojen käyttöaste on ollut hyvällä tasolla.

Kokonaisuudessaan tekninen lautakunta on toiminut hyvin kunnan tavoitteita tukien.

Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu

Kärsämäen Asunnot Oy

Asunnot Oy:n liikevaihto oli 1 141 641 euroa ja tilikauden tappio oli 146 780 euroa.

Yhtiön käyttöaste oli 89,58 % ja suositus on olla noin 95 %.

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Yhtiön liikevaihto oli 815 417 euroa ja tilikauden voitto oli 154 566 euroa.

Yhtiölle talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääasiallisesti toteutuneet. Yhtiön taloudellisen tilan vakaus on säilytetty ja tilikausi oli voitollinen.

Kärsämäen Vesihuolto Oy

Yhtiön liikevaihto oli 552 648 euroa ja tilikauden voitto oli 9 675 euroa.

Tilikauden 2024 aikana veden myynti laski edellisvuoteen verrattuna 3 %. Vuotovesimäärä laski, ollen noin 20 % kokonaisvesimäärästä.

Tavoitteista jäätiin talouden toteutuman osalta.

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta esittää tilintarkastajan lausunnon mukaisesti, tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2024.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen vuodelta 2024 kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallitusta kokoamaan selvitykset hallintokunnilta ja tytäryhtiöiltä tarkastuslautakunnan antamiin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä kuluneen valtuustokauden ajalta.

Allekirjoitukset

Marjatta Seppä, puheenjohtaja

Timo Littow, varapuheenjohtaja

Tapio Myllymäki, jäsen

Juha Räisänen, jäsen

Jaana Takalo, jäsen